

In deze rubriek bespreekt de redactie afstudeerscripties met onderwerpen die aansluiten op de in AGORA aangesneden thema's. De redactie kiest scripties die opvielen in kwalitatief en/of inhoudelijk opzicht.

Ton Dijkshoorn (2004) Schiedam Nieuwland: stedelijke herstructurering en wijkbinding. Universiteit Utrecht: Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.

Tussen 1948 en 1970 werd de wijk Nieuwland gebouwd als uitbreiding van Schiedam. Net als vele vroege naoorlogse wijken wordt Nieuwland gekenmerkt door een uniforme, sobere bouwstijl en een eenzijdig woningaanbod. Dit zorgt vandaag de dag voor diverse problemen. Ook heeft de wijk te kampen met hevige concurrentie van omliggende groeisteden en bedrijventerreinen. Vooral hoger opgeleide bewoners en bedrijven trekken weg. Om de wijk nieuwe impulsen te geven, zijn sinds de jaren negentig verschillende projecten gestart waaronder het project 'Buurtplus'. Dit project, een initiatief van woningcorporatie Woonplus Schiedam, omvat een wijkaanpak waarin de verbetering van leefbaarheid en veiligheid centraal staat. Tevens is Nieuwland een zogenaamde experimentgemeente in het kader van het VROM-programma 'Stad en Milieu'. Alle projecten in Nieuwland zijn onderdeel van het stedelijke herstructureringsbeleid zoals dat in 1997 is vastgesteld. Stedelijke herstructurering heeft als voornaamste doelstellingen de vergroting van de differentiatie van de woningvoorraad en verbetering van de woonomgeving. Dit uit zich in het terugdringen van segregatie en het bieden van kwalitatief goede huisvesting voor alle inkomensgroepen. Naast fysieke verbetering zou het beleid ook een gunstig effect moeten hebben op het sociale klimaat. Van de projecten in Nieuwland wordt dan ook verwacht dat ze de binding van bewoners met de wijk positief beïnvloeden en sociale cohesie versterken. Of dit ook daadwerkelijk het geval is, is onderzocht door Ton Dijkshoorn, student planologie aan de Universiteit Utrecht. Tijdens zijn studie raakte hij enthousiast over het onderwerp stedelijke herstructurering en heeft daarom in het kader van zijn afstudeeronderzoek enige tijd gewerkt bij Woonplus Schiedam. Voor het bestuderen van de bijdrage van stedelijke

herstructurering aan de wijkbinding van bewoners van Nieuwland is een enquête gehouden onder ruim vierhonderd bewoners.

Het bestuderen van sociale cohesie en binding is niet eenvoudig. Beide thema's hebben een lange geschiedenis in het wetenschappelijke debat en zijn sinds een aantal jaren weer volop onderwerp van discussie. Verschillende academici zijn van mening, zo schrijft Dijkshoorn, dat de toegenomen mobiliteit, schaalvergrotingsprocessen, individualisering en de opkomst van moderne communicatiemiddelen ervoor gezorgd hebben dat veel mensen een groter sociaal netwerk hebben gekregen dan ooit tevoren en over langere afstanden. Hierdoor is de buurt of wijk een minder vanzelfsprekend kader geworden om sociale contacten op te doen. Met andere woorden: de sociale cohesie binnen de wijk is in de verdrukking geraakt waardoor de binding die bewoners met de wijk hebben kan verzwakken. Deze normatieve lading van het begrip wordt ook weerspiegeld in de definitie van sociale cohesie die Dijkshoorn in zijn scriptie kiest. Sociale cohesie is volgens hem "het geheel van gemeenschappelijke normen en waarden, waardoor mensen zich verbonden voelen met elkaar en met de plek waar zij wonen". In dit onderzoek naar wijkbinding wordt vooral het laatste aspect, de verbondenheid met de woonlocatie, belicht.

Het onderzoek toont met behulp van statistische analyses aan dat bewoners die veel activiteiten in de wijk verrichten, tegen de verwachting in, niet automatisch een sterke wijkbinding hebben. Wijkbinding wordt wel beïnvloed door variabelen als woonduur, samenstelling van het huishouden, verblijfsduurperspectief en tevredenheid over de leefbaarheid en veiligheid in de wijk. Vervuiling en overlast veroorzaken een zwakkere wijkbinding. Dijkshoorn concludeert dat het herstructureringsproject 'Buurtplus' een positief effect heeft gehad op de betrokkenheid van de buurtbewoners en dat de wijkbinding is versterkt. Kortom, voor een belangrijk deel lijkt aan de beoogde doelstellingen van het herstructureringsbeleid voldaan te zijn. Een verbreding van de aanpak met bijvoorbeeld bestrijding van criminaliteit en vervuiling zou het succes van de herstructurering in Nieuwland volgens Dijkshoorn nog verder kunnen aanvullen.

Algemeen gesproken heeft Dijkshoorn een boeiende scriptie geschreven, overzichtelijk en prettig te lezen. Het onderzoek is doortastend en heeft interessante uitkomsten waarbij de invloeden van het herstructureringsbeleid goed uit de verf komen. Wel zijn kanttekeningen te plaatsen bij de manier waarop Dijkshoorn met het begrip buurtbinding omgaat. Hij neemt op een nogal gemakkelijke, normatieve, wijze aan dat sterke wijkbinding een wenselijk verschijnsel is. Bovendien beschouwt hij het louter als de uitkomst van beleid en niet als een mogelijk reeds bestaande, versterkende factor bij de veranderingen in de wijk. Daardoor blijft het onduidelijk welke concrete voordelen een sterke wijkbinding te bieden heeft voor de samenleving.

MARTIJN VAN DER LINDEN